

Als de golven de plek waar je staat komen oprollen

‘Als je op een mooie zomerse dag op de dijk staat en de kwelder in al haar pracht ziet liggen is het voor de meeste mensen moeilijk voor te stellen dat al dat land verdwenen kan zijn onder water...’

De monitoring in de kwelder richt zich voornamelijk op opslibbing en vegetatieontwikkeling. Jaarlijks meten we de opslibbing en vegetatiesamenstelling op vaste punten in verschillende kwelders langs de Friese en Groninger kust en op Ameland. Hier zijn verschillende redenen voor. Samengevat zou je kunnen zeggen dat het gaat om kwantiteit (areaal) en kwaliteit (biodiversiteit) van de kwelder. Daaraan gekoppeld zitten links met vele zaken zoals klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling, kustverdediging, beheer/beweiding en natuurontwikkeling.

Dynamiek is prachtig, maar onderschat het niet. Het tij blijft altijd een sturende factor: je werkt achter het tij aan, of voor het tij uit om zo lang mogelijk te kunnen meten maar ook om zo min mogelijk vogels te verstoren. Soms gooit het weer de planning in de war. Vooral als wind voor verhoging van de waterstand zorgt en de golven de plek waar je staat komen oprollen. Onweer is ook iets waar iedere kwelderwerker ontzag voor heeft. Als je het hoogste punt in de omgeving bent en een lange metalen balk bij je hebt om de opslibbingsmetingen te doen, hou je de lucht vanzelf extra in de gaten.

Gevaar schuilt in een kleine hoek. Een kreek oversteken stelt weinig voor. Met een lange stok test je voor de zekerheid de stevigheid van de grond. Desondanks kan het mis gaan.... zo raakte ik tijdens profielmetingen een keer letterlijk in de greep van een kreek. Als je dan, na ruim een half uur worstelen, met wat hulp weer ‘vrij’ bent, weet je meteen weer waarom je bepaalde werkzaamheden nooit alleen uit moet/mag voeren!

Waar je op de kwelder regelmatig mee te maken krijgt, is vee. In het algemeen vriendelijke, nieuwsgierige koeien en paarden die je overal volgen aan alles knabbelend wat je even neerzet of bij je hebt. Maar vee dat tijdens de vegetatieopname gezellig met z’n allen in de pq (permanent kwadraat) gaat staan of voor je ogen de bedekkingsgraad van een plantensoort al grazend even aanpassen, is een ander verhaal!

De meetverschillen tussen jaren kunnen erg groot zijn. Dit hoeft echter niets te maken te hebben met een trend, maar kan het gevolg zijn van bijvoorbeeld een natte zomer of een droog voorjaar. Pas als je een beeld van de variatie tussen jaren hebt, kun je gaan kijken of er misschien werkelijk een trend te ontdekken is. Veel projecten duren maximaal 4-5 jaar maar eigenlijk heb je voor veel parameters minimaal 10 jaar monitoring nodig om een zinnige uitspraak te kunnen doen over een trend.

Bij het meeste onderzoek ligt de nadruk op één ‘kleine’ vraag die betrekking heeft op één type organisme of habitat, zoals bodemdieren, vissen, vogels, zeezoogdieren, planten, wad of kwelder. Het combineren van onderzoek is vaak door verschillende oorzaken niet mogelijk, maar waar een geïntegreerde aanpak wel lukt, is meestal meteen sprake van een meerwaarde. Een breed interdisciplinair meetnetwerk is niet eenvoudig te realiseren, maar om een systeem als de Waddenzee echt te doorgronden, is elke stap in die richting nuttig en noodzakelijk.